

Aan de leden van
de Vaste Tweede Kamer Commissie
van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag, 16 mei 2013

Betreft: AO Arbeidsmarktbeleid
Ref.: LCR/TK/13-0055/GvdM/BH

Geachte dames en heren,

Op 22 mei aanstaande heeft u een Algemeen Overleg gepland over Arbeidsmarktbeleid. De LCR vraagt uw aandacht voor twee geagendeerde onderwerpen:

- 1 De rapportage van de Inspectie SZW 'Werken met beperkingen, van arbeidsbeperking tot arbeidsmogelijkheid (december 2012).**
- 2 De brief van de staatssecretaris omtrent de driejaarstermijn Jobcoaching (29 maart 2013).**

Voordat de LCR op deze punten ingaat memoreert de LCR het uitgangspunt van het kabinet, in vervolg op het vorige kabinet: iedereen die kan werken, moet werken.

Mensen die niet kunnen werken krijgen een redelijke uitkering. Tot op zekere hoogte kan de LCR met dit uitgangspunt leven.

We verbinden daar echter wel twee belangrijke voorwaarden aan:

- De mensen die echt ondersteuning nodig hebben naar en op het werk, moeten die ook krijgen;
- Werkgevers die echt ondersteuning nodig hebben bij het vinden en begeleiden van werknemers, moeten die ook krijgen.

1 Werken met beperkingen

Dit rapport van de Inspectie verrast de LCR niet. Cliënten merken al geruime tijd dat de ondersteuning van werkzoekenden (met een beperking) door gemeenten en UWV ontoereikend is om de kans op werk te vergroten. Werkgevers merken dit ook.

Verbeteringen worden werkzoekenden en werkgevers al voorgehouden sinds de eerste vormen van arbeidsvoorziening in Nederland. De LCR meent daarom dat de hoop dat de geconstateerde verbeteringen echt gaan werken onvoldoende basis is voor een structurele oplossing.

Het rapport laat zien wat de LCR al langer constateert. Mensen met een beperking komen in het werving- en selectiemechanisme als groep achter in de rij van werkzoekenden terecht. Gemeenten doen niet eens moeite om dit mechanisme te doorbreken. Ergo, zij kiezen voor makkelijker te bemiddelen groepen.

• **Bezoekadres**

Landelijke Cliëntenraad
Bezuidenhoutseweg 60
2594 AW Den Haag

• **Postadres**

Landelijke Cliëntenraad
Postbus 95966
2509 CZ Den Haag

• Tel. 070 – 34 99 790
• e-mail: info@lcr-suwi.nl
• www.landelijkecliëntenraad.nl

Dat komt omdat de WWB-systematiek te zwaar inzet op inverdieneffecten tegen zo laag mogelijke kosten. Inzetten op de 'makkelijk bemiddelbare' WWB-ers levert goede statistieken en kostenbesparingen op. Gemeenten investeren wellicht daarom ook nauwelijks in de benodigde deskundigheid.

De LCR meent dat de gemeente juist zou moeten investeren in de mensen die de grootste afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Anders kunnen we beter een commerciële partij vragen om de Participatiewet uit te (laten) voeren.

UWV kiest er wel voor om de Wajonggroep meer vooraan in de rij van werkzoekenden te plaatsen. Dit gaat nog niet goed genoeg. Maar we kunnen in ieder geval 'meten' hoeveel Wajongers aan het werk komen en zijn. Naast de eigen UWV-activiteiten (in Participatieplan, de werkgeversbenadering) huren zij ook gespecialiseerde bureaus in die vanuit de kwaliteiten van de jonggehandicapten werk zoeken.

UWV kiest er niet voor de mensen met een WIA- of ZW-uitkering te begeleiden omdat deze meer zelfredzaam zouden zijn. De LCR vindt dat er juist maatwerk geboden moet worden. Sommige jonggehandicapten kunnen zich beter zelf redden, sommige mensen met een WIA- of ZW-uitkering kunnen dat juist niet.

De LCR concludeert dat cliënten die moeten werken wel heel erg afhankelijk zijn van de keuzes die door gemeenten en UWV worden gemaakt. En in een aantal gevallen ook van de budgetten die zij beschikbaar hebben.

Hetzelfde geldt voor werkgevers die zelf initiatieven willen ontplooiën om mensen (met beperkingen) te werven en passend werk te bieden.

Realiteit is dat je als publieke organisatie nooit iedereen ondersteuning kunt aanbieden, noch in kunt spelen op alle wensen van werkgevers. Daarom wil de LCR werkzoekenden (met een beperking) en werkgevers veel meer mogelijkheden bieden om de werving en selectie zelf vorm te geven. UWV en gemeenten hebben dan slechts een faciliterende rol.

De LCR wil hiervoor pilots initiëren. Bijvoorbeeld door te experimenteren met een ticket-to-workstelsel (hier is en wordt ervaring mee opgedaan in de Verenigde Staten en Zweden). Ook steunt de LCR de ontwikkeling van een project voor een soepele doorstroom van Speciaal Onderwijs naar werk. Daar is de werkgever direct bij betrokken. De LCR is in gesprek met werkgevers over steun aan en vormgeving van deze projecten.

- 1 De LCR concludeert dat werkzoekenden en werkgevers te zeer afhankelijk worden van gemeenten en UWV. De LCR vindt dat eigen initiatief gefaciliteerd moet worden, bijvoorbeeld via een verordeningsplicht in de Participatiewet op dit punt.*
- 2 De LCR hoopt dat het kabinet experimenten als het ticket- to- workstelsel (mede) mogelijk wil maken. Via (nieuwe of bestaande) experimentartikelen en door ondersteuning aan het uitvoeren en monitoren van de experimenten.*

De LCR is benieuwd naar het standpunt van de staatssecretaris over bovengenoemde punten.

2 Maximaal drie jaar Jobcoaching

De regeling Jobcoaching is bedoeld voor mensen met arbeidsmogelijkheden die zonder specialistische begeleiding echt niet zelfstandig kunnen werken bij een werkgever. Daar is ook een indicatiestelling voor nodig. Jobcoaching is een vak. Bij dat vak hoort ook dat de werkgever en de werknemer begeleid worden naar zelfredzaamheid. De LCR vindt dat de indicatie leidend moet zijn bij de bepaling of na drie jaar Jobcoaching nog nodig is. De LCR stelt de principiële vraag of de driejaarstermijn past in het totale beleid. Verder heeft de LCR vragen over de toepassing van de tenzijbepaling.

Vooraf merken we op dat in de brief van de staatssecretaris over de driejaarstermijn wordt gesteld dat de Jobcoach een tijdelijke maatregel is. Dit is echter beleid van UWV. In de wettelijke bepaling aangaande Jobcoaching (in Wajong en WIA voor alle werknemers met een specifieke begeleidingsnoodzaak) wordt nergens gesproken over de tijdelijkheid van de inzet van dit instrument.

Participatie en flankerend beleid via Jobcoaching

De inperking van het instrument Jobcoaching tot drie jaar past niet bij de participatiedoelstellingen.

- In de nieuwe Wajong van 2010 en straks in de Participatiewet wordt iedereen met een mogelijke loonwaarde van tenminste 20% geacht te gaan werken (de oude Wajong had geen werkplicht). Het ligt voor de hand dat daarmee meer mensen met een langdurende begeleidingsvraag naar en op het werk begeleid moeten kunnen worden.
- De WSW, waar via de regeling Begeleid Werken (artikel 7) maximaal 15% jaarlijks en zonder tijdslimiet mogelijk is, is vrijwel niet meer toegankelijk en vervalt als instrument na 2015. Dat betekent dat de Participatiewet in die meer langdurende begeleidingsbehoefte moet voorzien.

Er zijn talloze rapporten waaruit blijkt dat mensen uit bepaalde groepen echt langer gespecialiseerde ondersteuning nodig hebben. Als we hen in beginsel die ondersteuning niet willen geven, horen zij niet in de werkregeling van de Wajong of straks de Participatiewet.

Wij doen u de suggestie voor twee vragen aan de staatssecretaris:

- 1 *Is de staatssecretaris voornemens om, naast de bepaling dat iemand potentieel 20% loonwaarde kan halen, een criterium toe te voegen over de begeleidingsnoodzaak bij de beoordeling of iemand tot de Wajong of Participatiewet hoort?*
 - *Zo nee - Is het dan realistisch de begeleiding vanuit de Jobcoachregeling als tijdelijk te beschouwen.*
 - *Zo ja - Heeft de staatssecretaris een idee hoe de begeleidingsbehoefte kan worden vastgesteld?*
- 2 *Hoe kan worden gestimuleerd dat gemeenten in de Participatiewet gespecialiseerde Jobcoaches inzetten als die noodzaak vaststaat? En hoe kunnen werknemers en werkgevers er op rekenen dat die Jobcoaches hun vak voldoende verstaan?*

De tenzijbepaling

De LCR heeft tot nu toe niet gereageerd op de driejaarstermijn om de gevolgen van de tenzijbepaling af te wachten.

De LCR krijgt geen duidelijk en representatief beeld over hoe op dit moment wordt omgegaan met de driejaarsgrens. Leidt dit tot het niet verlengen van contracten of later alsnog verbreken van contracten omdat er problemen op het werk ontstaan? Ook is niet helder hoe de tenzijbepaling in de praktijk wordt toegepast. De cijfers die de staatssecretaris geeft zijn voor ons niet toereikend om vast te stellen dat er geen probleem is.

We zijn er niet gerust op. Juist ook omdat we de volgende signalen krijgen die het beeld kunnen vertroebelen:

- Jobcoachbedrijven adviseren werkgevers om een beroep te doen op de Interne Jobcoachregeling omdat UWV niet wil verlengen. Tot onze verbazing kan langs deze weg wel langer dan drie jaar Jobcoaching worden gegeven. Alsof een kleine werkgever nooit iemand in dienst kan hebben met een grote ondersteuningsvraag.
- UWV-medewerkers dringen er bij Jobcoachorganisaties op aan om niet in beroep te gaan tegen de afwijzing van verlenging van de Jobcoach na drie jaar. De Jobcoachorganisaties durven daar niet tegenin te gaan om de verhoudingen niet op scherp te stellen.

De LCR en de Centrale Cliëntenraad UWV willen graag een duidelijker en betrouwbaar beeld krijgen van wat er nu werkelijk in het land gebeurt rond de driejaarstermijn. De LCR en de Centrale Cliëntenraad UWV zijn bereid hier ook aan mee te werken door cliënten op te roepen om hun problemen (anoniem) te melden. Verder is de LCR bereid om mee te werken aan een duidelijker beleid in geval van toepassing van een tenzijbepaling. De LCR en de Centrale Cliëntenraad UWV hebben dit aanbod al gedaan aan het UWV.

De LCR stelt het op prijs als u de staatssecretaris vraagt UWV te verzoeken de LCR en de Centrale Cliëntenraad UWV te betrekken bij het verkrijgen van meer helderheid rond de toepassing van de tenzijbepaling.

Met vriendelijke groet,

G. van der Meer
Voorzitter

Samenstelling Landelijke Cliëntenraad

- **Landelijke cliëntenorganisaties:** Vakcentrale voor Middengroepen en Hoger personeel / Christelijk Nationaal Vakverbond (MHP/CNV), Chronisch zieken en Gehandicaptenraad Nederland (CG-Raad), Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO), Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV, publieke sector), Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV, private sector), Landelijke Vereniging van Arbeidsongeschikten (LVA), Samenwerkingsverbanden Landelijk Overleg Minderheden (LOM), vertegenwoordiging cliënten GGZ, Platform VG.
- **vertegenwoordigers van cliëntenraden:** cliëntenraden SVB en UWV
- **vertegenwoordigers van de gemeentelijke cliëntenparticipatie:** Landelijk overleg cliëntenraden Sociale Zekerheid (LocSZ), Landelijk overleg cliëntenraden Sociale Zekerheid (LocSZ)/cliëntenraden G4, Landelijke Vereniging Dak en Thuislozen (LVDT).